

**Lieta C-230/23****Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas  
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 13. aprīlis

**Iesniedzējtiesa:***Ondernemingsrechtbank Gent Afdeling Gent* [Gentes Uzņēmumu  
tiesa, Gentes nodaļa, Beļģija]**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 16. februāris

**Prasītāja:***CV REPROBEL***Atbildētāja:***NV COPACO BELGIUM***Pamatlietas priekšmets**

Prasītāja *CV REPROBEL* (turpmāk tekstā – “*REPROBEL*”) būtībā lūdz piespriest atbildētājam samaksāt 28 614,49 EUR (ar PVN) par neapmaksātiem rēķiniem un atlīdzināt zaudējumus 2861,44 EUR apmērā, katrā gadījumā attiecīgi pieskaitot procentus. Atbildētāja *NV COPACO BELGIUM* (turpmāk tekstā – “*COPACO*”) lūdz noraidīt prasību kā nepamatotu.

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats**

Šis saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtais lūgums attiecas uz jautājumu par to, vai struktūra, kurai valsts ir uzticējusi taisnīgas atlīdzības iekasēšanu un sadali Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta izpratnē un kuru uzrauga valsts, ir struktūra, pret kuru indivīds var vērsties, sevis aizstāvībai atsaucoties uz tādas valsts tiesību normas neatbilstību Savienības tiesībām, kuru šī struktūra paredz piemērot attiecībā uz šo indivīdu, vai šim direktīvas noteikumam

ir tieša iedarbība un vai valsts tiesai ir jāatsakās no tādas valsts tiesību normas piemērošanas, kura nav saderīga ar šo noteikumu.

### **Prejudiciālie jautājumi**

Vai tāda struktūra kā *REPROBEL*, ciktāl tai valsts ar Karalisko pilnvarojumu ir uzticējusi iekasēt un sadalīt valsts noteikto taisnīgo atlīdzību Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta izpratnē un kuru uzrauga valsts, ir struktūra, pret kuru indivīds var vērsties, sevis aizstāvībai atsaucoties uz tādas valsts tiesību normas neatbilstību Savienības tiesībām, kuru šī struktūra paredz piemērot attiecībā uz šo indivīdu?

Vai atbildei uz šo jautājumu ir svarīgi, ka valsts uzraudzībā pār šo struktūru tostarp ietilpst:

- o šīs struktūras pienākums vienmēr nosūtīt kompetentajam ministram atlīdzības maksātājiem adresēto tās informācijas pieprasījumu kopijas, kuras ir nepieciešamas gan atlīdzības par reprogrāfiju iekasēšanai, gan tās sadalei, lai viņš pastāvīgi būtu informēts par to, kā struktūra īsteno savas uzraudzības tiesības, un varētu lemt, vai ir lietderīgi ar ministrijas lēmumu noteikt informācijas pieprasījumu saturu, skaitu un biežumu tā, lai pēc iespējas mazāk kavētu aptaujātās personas to darbību veikšanā;
- o struktūras pienākums pieprasīt ministra pilnvarotajai personai nosūtīt proporcionālās atlīdzības par reprogrāfiju iekasēšanai nepieciešamās informācijas pieprasījumu atlīdzības maksātājiem, tirgotājiem – neatkarīgi no tā, vai tie ir vairumtirgotāji vai mazumtirgotāji, līzinga sabiedrībām vai iekārtu apkopes sabiedrībām, ja atlīdzības maksātājs nav līdzdarbojies [informācijas] ievākšanā, turklāt ņemot vērā to, ka struktūras pienākums ir arī nosūtīt šā pieprasījuma kopiju kompetentajam ministram, lai viņš varētu noteikt informācijas pieprasījumu saturu, skaitu un biežumu tā, lai pēc iespējas mazāk kavētu aptaujātās personas to darbību veikšanā;
- o struktūras pienākums iesniegt kompetentajam ministram apstiprināšanai atlīdzības par reprogrāfiju sadales noteikumus un visus grozījumus, ko tā tajos izdara;
- o struktūras pienākums iesniegt kompetentajam ministram apstiprināšanai tās sagatavoto paziņošanas veidlapu, jo bez viņa apstiprinājuma to tā nevar izsniegt?

Vai atbildei uz šo jautājumu ir svarīgi arī tas, ka struktūrai ir šādas pilnvaras:

- o pilnvaras pieprasīt visu informāciju, kas nepieciešama atlīdzības par reprogrāfiju iekasēšanai, no visām personām, kuras ir atlīdzības

maksātāji, iemaksu veicēji, tirgotāji – neatkarīgi no tā, vai tie ir vairumtirgotāji, vai mazumtirgotāji, līzings sabiedrības vai iekārtu apkopes sabiedrības, ņemot vērā, ka ikvienam pieprasījumam vienmēr ir jāpievieno norāde par kriminālsankcijām, kas tiks piemērotas noteiktā termiņa neievērošanas vai nepilnīgu vai nepatiesu ziņu sniegšanas gadījumā;

- o pilnvaras pieprasīt jebkuram atlīdzības maksātājam sniegt visu informāciju par reproducētajiem darbiem, kura ir vajadzīga atlīdzības par reprogrāfiju sadalei;
- o pilnvaras no Muitas un akcīzes administrācijas, PVN administrācijas un Valsts sociālā nodrošinājuma dienesta iegūt visu informāciju, kas tai nepieciešama uzticētā uzdevuma izpildei?

Vai Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktam ir tieša iedarbība?

Vai valsts tiesai pēc indivīda lūguma ir pienākums atteikties no valsts tiesību normas piemērošanas, ja šī valsts noteiktā tiesību norma nav saderīga ar Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, it īpaši tāpēc, ka ar šo direktīvas pantu nesaderīgā tiesību norma uzliek šim indivīdam pienākumu maksāt nodevas?

#### **Atbilstošās Savienības tiesību normas**

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (turpmāk tekstā – Direktīva 2001/29/EK) 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts un 52. apsvēruma

#### **Atbilstošās valsts tiesību normas**

Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēts par atlīdzību autoriem un izdevējiem par tādu darbu kopēšanu privātiem vai didaktiskiem mērķiem, kas ir nostiprināti uz grafiska vai analoga materiāla (turpmāk tekstā – “Karaļa dekrēts”)

22. decembra likums, ar ko groza atsevišķus Komerctiesību kodeksa XI grāmatas noteikumus

#### **Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts**

- 1 *REPROBEL* būtībā lūdz piespriest *COPACO* samaksāt 28 614,49 EUR par neapmaksātiem rēķiniem un atlīdzināt zaudējumus 2861,44 EUR apmērā, katrā gadījumā attiecīgi pieskaitot procentus. *COPACO* lūdz noraidīt prasījumu kā nepamatotu.

## Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 2 *COPACO* atsaucas uz Karaļa dekrēta noteikumu, kuros esot paredzēta divpakāpju atlīdzība – fiksēta atlīdzība un proporcionāla atlīdzība – par tādu darbu kopēšanu privātiem vai didaktiskiem mērķiem, kas ir nostiprināti uz grafiska vai analoga materiāla, iespējamo nesaderību ar Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, kas ļauj dalībvalstīm, kuras savā tiesiskajā regulējumā ir iestrādājušas reproducēšanas tiesības, paredzēt no izņēmumus no šīm tiesībām.
- 3 Reaģējot uz 2015. gada 12. novembra spriedumu *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, kurā Tiesa atzina, ka Beļģijas izveidotā reprogrāfijas sistēma, kas ietvēra fiksētas atlīdzības iekasēšanu, ir pretrunā Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktam, *COPACO* apturēja rēķinu apmaksu no 2015. gada novembra līdz 2017. gada janvārim un pat pēc tam. 2017. gada martā stājās spēkā jaunais Beļģijas tiesiskais regulējums par reprogrāfiju. Tādējādi neapmaksātie rēķini ir izrakstīti pirms jaunā tiesiskā regulējuma stāšanās spēkā.
- 4 *COPACO* uzskata, ka Direktīvas 2001/29/EK 5. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktam ir tieša iedarbība.  
*REPROBEL* apšaubā, ka šīs direktīvas 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts būtu beznosacījumu, skaidrs un precīzs, jo dalībvalstīm tiekot atstāta rīcības brīvība pēc saviem ieskatiem noteikt vai nenoteikt ierobežojumus un precizēt atlīdzības taisnīguma attiecīgo izpausmi. Pret to iebilst *COPACO*, norādot, ka [izpratni par] šā noteikuma precīzajiem apstākļiem un prasību, ka tam jābūt beznosacījumu, skaidram un precīzam, ir līdzveidojusi Tiesa savās interpretācijās, kuru sniegšanai šis noteikums jau iepriekš ir devis iemeslu.
- 5 Turklāt *REPROBEL* uzskata, ka dažādu iemeslu dēļ tā nav valsts struktūra. *COPACO* pauž pretēju viedokli.

## Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Iesniedzējtiesa konstatē, ka direktīvas noteikumi tiešu iedarbību uz dalībvalsts tiesībām principā iegūst tikai pēc tās ieviešanas valsts tiesībās.

Tiesa 2004. gada 18. novembra spriedumā nosodīja Beļģijas valsti par novēlotu Direktīvas 2001/29/EK ieviešanu, kas bija jāveic ne vēlāk kā līdz 2002. gada 22. decembrim (spriedums, 2004. gada 18. novembris, Komisija/Beļģija, C-143/04).

Izņēmuma gadījumos un tad, ja direktīva noteiktajā termiņā nav ieviesta Beļģijas tiesībās un nav iespējama interpretācija, kas atbilstu direktīvai, valsts tiesību normām ir jāatkāpjas direktīvā ietvertu Savienības tiesību normu priekšā un direktīvas noteikumi ir jāpiemēro kā Beļģijas tiesībās noteikts tiesiskais regulējums. Kā izriet no iepriekš minētā 4. un 5. punkta, lietas dalībnieki atšķirīgi raugās uz šajā lietā attiecināmo priekšnosacījumu izpildi.

- 7 Tas, vai *REPROBEL* ir valsts struktūra, pēc iesniedzējtiesas domām, ir būtiski, lai konstatētu, vai šī ir horizontāla tiesvedība (starp indivīdiem) vai vertikāla tiesvedība (starp indivīdu un valsti vai tās iestādēm). Ja tiesvedība ir vertikāla, tad attiecīgajā gadījumā direktīvas noteikumi ir tieši piemērojami. Jēdziena “valsts iestāde” precīza interpretācija joprojām rada pretrunīgus skatījumus, nelabvēlīgi ietekmējot tiesisko drošību, un jautājuma noskaidrošana, vai *REPROBEL* ir uzskatāma par valsts iestādi Savienības tiesību izpratnē, ir vienīgi Tiesas kompetencē.
- 8 Ja šī ir vertikāla tiesvedība, tad indivīds attiecībās ar valsti vai tās iestādēm var tieši atsaukties uz direktīvas noteikumiem, ja šo noteikumu formulējums ir beznosacījumu, skaidrs un pietiekami precīzs. Lietas dalībnieki nav vienisprātis par to, vai tas tā ir šajā gadījumā.
- 9 Iesniedzējtiesa uzskata, ka prasība par beznosacījumu, skaidru un pietiekami precīzu formulējumu ir izpildīta, tiklīdz dalībvalstīm ir noteikts pienākums rīkoties noteiktā veidā un/vai tām ir uzlikts skaidrs un precīzs pienākums sasniegt rezultātu.  
  
Konstatējums, ka dalībvalstīm ir dota izvēles iespēja, ir acīmredzami nesaderīgs ar prasību, ka direktīvas noteikumam jābūt beznosacījumu un pietiekami precīzam (spriedumi, 2009. gada 12. februāris, *Cobelfret*, C-138/07, un 2022. gada 17. marts, *Daimler*, C-232/20).
- 10 Interpretācijas nepieciešamība var izrietēt ne tikai no direktīvas noteikuma neprecizitātes vai neskaidrības, bet arī no nepieciešamības sniegt interpretāciju konkrētā gadījumā, neapšaubot, ka noteikums būtu skaidrs, precīzs vai beznosacījumu.  
  
Šāda interpretācija ir vienīgi Tiesas, nevis valsts tiesas kompetencē.
- 11 Tiesvedības centrā ir jēdziena “taisnīga atlīdzība” interpretācija, ar kuru Tiesa jau iepriekš ir nodarbojusies dažādos spriedumos, kas pieņemti pēc lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu par šā jēdziena precīzāku saturisko interpretāciju, tomēr tā nav konstatējusi, ka runa būtu par neprecīzu vai neskaidri formulētu noteikumu.